

zijn, kan het element van alle nadruk op de ontwikkeling niet zo goed tot zijn recht komen.

Als inleiding op de leerstof in de eerste klas zou misschien ook voor de boeken van het V.H.M.O. een soortgelijke behandeling eens overwogen kunnen worden.

De behoefte aan een inleiding wordt in ieder geval door meerdere collega's gevoeld, zoals destijds al gebleken is uit het heel aardige boekje van Dr. W. A. 't Hart - Op avontuur in de tijd. Het is niet de bedoeling van deze methode alle lessen te noemen. Op de keuze kan kritiek geoefend worden, evenals op de inhoud van sommige lessen. Maar het aantrekkelijke van deze methode is dat de leerlingen in de weinige tijd die op de Technische scholen beschikbaar is een aardige kijk krijgen op allerlei historische ontwikkelingen. Daarom noem ik nog enkele onderwerpen: De post vroeger en nu; Van slaaf tot vrij mens; De geschiedenis van onze grenzen; Het water als vijand en vriend, waarbij heel eenvoudig wat economische geschiedenis wordt gegeven. Het bouwen krijgt niet alleen aandacht als uiting van kunst. Het opruimen van krotten wordt, belicht met foto's, bekeken vanuit het sociale waarde-element.

Hoewel deze methode dus geen doorlopende behandeling van de geschiedenis biedt, en ook niet kan bieden, lijkt het me voor het Technisch onderwijs de beste weg om op een aantrekkelijke manier de leerlingen zoveel inzicht bij te brengen dat ze er na hun schooljaren wat aan hebben, juist omdat, zoals de schrijvers in hun voorwoord ook met nadruk zeggen, bewust van memoriseren is afgezien. En iedere geschiedenisdocent zal wel uit ervaring weten hoe graag vele leerlingen „zich veilig willen stellen” door de les maar uit het hoofd te leren.

Het kiezen van het werkelijk waardevolle uit de politieke, economische, sociale en culturele geschiedenis zal wel altijd blijven leiden tot verschillen - zelfs het noemen van deze volgorde is al kritiek! De heren K. J. Heeren en J. F. Scheers hebben bewust de culturele geschiedenis centraal geplaatst en door het beperkte aantal lesuren de rest drastisch besnoeid.

Voor het V. H. M. O. geldt dit laatste gelukkig niet, maar het belang van onze leerlingen vraagt van ons wel voortdurende bezinning op het kiezen van verantwoorde leerstof.

W. D. Lafeber, Vlaardingen

* * *

MODERNE VORMEN VAN MUSEUMBEZOEK

Sedert enige tijd ontvangt de voorlichtingsafdeling van het Gemeentemuseum te Arnhem onze schoolklassen op een geheel nieuwe wijze in de afdeling Prehistorie van dit museum.

De heer G. J. van der Hoek, sociaal pedagoog, die de nieuwe opzet heeft ontworpen, wil hiermee de jeugdige bezoekers op verschillende wijzen benaderen. In een bioscoopzaaltje worden om te beginnen een aantal filmbeeldjes geprojecteerd van prehistorische vondsten en reconstructies van het leven van de voorhistorische mens. De lichtbeelden worden begeleid door een geluidsbandje met eenvoudige toelichtingen.

Vervolgens brengt men de klassen naar de prehistorische afdeling van het museum, waar aan elke leerling een losbladig boekje wordt uitgereikt van 9 bladzijden, benevens een groot vel papier met tientallen reproducties van voorwerpen uit de vitrines, zoals speerpunten, bijlen en urnen. De rangschikking van deze voorwerpen op de foto's is niet willekeurig, maar ook niet al te doorzichtig.

Elk van de 9 uitgereikte blaadjes heeft een rechterhelft met vragen, opdrachten en aanwijzingen en een linkerhelft waarop de leerling de vragen kan beantwoorden en de opdrachten kan uitvoeren. Daarbij ontstaat dan automatisch een eenvoudige doorlopende tekst. Bij deze tekst moeten dan de passende illustraties worden gezocht, waartoe het nodig is, achtereenvolgens alle vitrines te raadplegen en min of meer nauwkeurig te bestuderen. Op het uitgereikte vel met reproducties komen nl. in het geheel geen bijschriften of aanwijzingen voor; deze vindt de leerling alleen in de vitrines. Voor het inplakken van de plaatjes verschaft het museum de nodige hulpmiddelen, zoals tafeltjes, scharen en lijm.

De vragen en opdrachten zijn zeer gevarieerd en verwijzen deels naar de vitrines, deels naar de tevoren vertoonde filmbeeldjes. Zo wordt o.m. gevraagd, afmetingen en vormen van voorwerpen uit de verschillende steentijden te vergelijken en uit de daarbij gedane waarnemingen eenvoudige conclusies te trekken. Voorts wordt gevraagd naar het doel van verschillende voorwerpen, naar de wijze waarop zij zijn vervaardigd en naar eventuele versieringen (bijv. op urnen).

Als tenslotte de rechterhelften met de vragen en opdrachten van de blaadjes zijn afgeknipt, is een aardig geïllustreerd en gedeeltelijk door de leerling zelf geschreven boekje ontstaan. Dit boekje, waarin de voornaamste wetenswaardigheden omtrent de prehistorie in Nederland zijn opgenomen, mag de leerling, voldaan over een zeer geanimeerd lesuur, mee naar school en naar huis nemen.

De heer Van der Hoek werkt momenteel aan een uitbreiding van deze opzet tot de middeleeuwse afdeling van het Arnhemse museum, maar, zoals te begrijpen valt, gaat in deze voorbereiding zeer veel tijd zitten. Niettemin zien wij met belangstelling uit naar het resultaat.

Dr. F. Drost

* * *